

Motion till Socialdemokratiska partiets kongress i november 2021.

Utred en statlig, obligatorisk äldreomsorgsförsäkring!

Vi föreslår att regeringen/partistyrelsen utreder möjligheterna att införa en statlig, obligatorisk äldreomsorgsförsäkring.

I början av 1990-talet beslutade riksdagen att lägga huvudansvaret för äldreomsorgen, även sjukhem och långvård, på kommunerna. Det medicinska ansvaret delades mellan kommuner och landsting - den s.k. Ädelreformen(1992)

Från 2002 till 2018 anses äldreomsorgen nationellt ha förlorat 1.3 mdr/ år - sammanlagt drygt 20 mdr - genom de nedskärningar som gjordes i de kommunala budgetarna- självfallet olika i olika kommuner.("Budget ur balans", Arena idé 2020) De extra 7.5 mdr som beslutats av regeringen 2020 minskar sparbehovet något och då återstår c:a 2 mdr i sparbehov för 2020.

Coronaepidemin gav alla en uppfattning om vad de förlorade miljarderna på många håll har betytt i form av dåliga arbetsförhållanden, dåligt utbildad och informerad personal, dåligt ledarskap och dålig organisation.

Nu är siktet inställt på framtiden. De äldsta 40-talisterna har precis fyllt 80 år. De är många. Vi lever längre och är som äldre friskare än tidigare. Men vi blir fler och fler och de sista åren innebär för de flesta större behov av vård och omsorg.

Ett bibehållet offentligt åtagande skulle fram till 2040 innebära en skattehöjning på 4 %.

Om man vill återgå till den service som erbjöds på 1990-talet behövs det ytterligare 2 % skattehöjning. (Arenaidé 2019). Gör man samma beräkning men till 2030 ligger behovet av skattehöjning på 5 %.

I Almedalen 2019 beskrev Magdalena Andersson det stora finansieringsgap som väntar inom framtidens välfärd (sjukvård, äldreomsorg, förskola, skola, kultur och fritid) enligt henne summa 90 miljarder till år 2026, Det är inte möjligt att med statliga bidrag och kommunala skattehöjningar täcka de här stora behoven. Det är också en mycket stor ojämlikhet mellan olika kommuner i riket. Den lånereserv som vi alla hoppades på har nu gått åt till att täcka förlusterna i samband med Coronaepidemin.

Allt det här - både problemen och finansieringsbekymret - har dock varit känt i flera årtionden.

Det har funnits många förslag på lösningar. Många institutioner och organisationer har lämnat förslag:

Tankesmedjan Arena Idé lät 2014 några sakkunniga personer presentera rapporter om äldreomsorgens framtida finansiering:

Dan Andersson ,tidigare LO-ekonom: "Hur finansiera vård och omsorg för äldre"

Anna Hedborg ,tidigare LO-ekonom, tidig. generaldirektör för Riksförsäkringsverket och socialförsäkringsminister: "Äldreomsorg vid livets slut".

Både Dan Andersson och Anna Hedborg har i sina rapporter och i flera debattartiklar föreslagit att man skulle utreda införandet av en statlig obligatorisk äldreomsorgsförsäkring.

Dessutom har Per Gunnar Edebalk, professor emeritus vid Socialhögskolan, Lunds universitet, skrivit en rapport 2018 om debatten och förslagen till en äldreomsorgsförsäkring. (portal.research.lu.se Dokument RRSW 2018-6)

Alternativen är ökade skatter, fler arbetade timmar(höjd pensionsålder), effektiviseringar, höjda brukaravgifter, privat finansiering. Inget av de förslagen kan ensamt klara finansieringen. Inget är heller positivt utifrån våra socialdemokratiska värderingar.

Slutsatsen blir hos alla tre rapportörerna: utred vidare en statlig obligatorisk äldreomsorgsförsäkring, lik våra vanliga socialförsäkringar!

Man betalar in en premie - när och hur länge får avgöras efter utredning. Om och när man har behov av t.ex. plats på ett äldreboende så bekostar försäkringen det. Vad och hur mycket den ska bekosta bör också beslutas efter utredning. Andra länder har fastnat för olika lösningar.

Det är en **statlig** försäkring. Många menar att man kan kvitta den mot den del av kommunal-skatten som går till äldreomsorg idag. Troligen skulle det vara lättare att höja en premie än att höja skatten, som dessutom kanske inte går till äldreomsorgen.

Den är **obligatorisk** och knuten till personen. Detta gör att om någon flyttar inom landet eller mellan länder så tar denna person med sig sin försäkring och behöver inte bli en belastning för sin nya kommun.

Den ökar alltså den nationella likvärdigheten.

En social**försäkring** skulle ge en starkare rättighet än vad Socialtjänstlagen ger. Idag har en pensionär som får ett handikapp sämre skydd än den som får ett handikapp före sin pensionering och då får stöd enligt LSS.

Med utgångspunkt i ovanstående resonemang föreslår vi

att partistyrelsen får i uppdrag att föreslå regeringen att tillsätta en utredning om förutsättningar för att införa en statlig, obligatorisk äldreomsorgsförsäkring

att, om förslaget efter utredning är så positivt som det idag verkar, partistyrelsen tar upp förslaget som en viktig punkt inför 2022 års valrörelse.

att Mölndals Socialdemokratiska Arbetarkommun antar motionen som sin egen.

att Göteborgsområdets Socialdemokratiska Partidistrikt antar motionen som sin egen.

För S-veteraner i Mölndals Socialdemokratiska Arbetarkommun

Georges Absim Ann-Marie Ebbesson Maj Keidser Ralf Lorentzon Hans Pettersson